

HUKUK

ÖZİŞİK

NOTLAR

1996

TİCARET (ŞİRKETLER) HUKUKU

BAHAR-FİNAL

0 505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

Bizi Tercih Ettiğin İçin TEŞEKKÜR EDERİZ

Kendi uydurduğun bir yalanı söylemek, başka bir
ağızdan işitilip tekrarlanmış bir gerçeği
söylemekten hemen hemen daha iyidir.

Birinci ihtimalde sen bir insansın.

İkincisindeyse bir papağandan hiç farkın yoktur.

Sen kimsin? İnsan mı papağan mı?

Dostoyevski

Suç ve Ceza

Shopier Mağazamız Üzerinden
2/3/4/6 Taksitle
Alışveriş yapabilirsiniz.

OZISIKHUKUKNOTLAR

Instagram Üzerinden Bizi Takip Edip
Merak Ettikleriniz Hakkında Soru
Sorabilirsiniz Teşekkür Ederiz. !

ŞİRKETLER (TİCARET) HUKUKU

Ticaret kanununda düzenlenen şirketler var bir de Ticaret kanununun dışında düzenlenen şirketler var. Kanunun dışında düzenlenenlerden sadece Adi şirketten söz edeceğiz çünkü mesela Kooperatifler var ayrı bir kanunda düzenlenmiş, Kooperatifler Kanunu. Eskiden biz bunu Şirketler Hukukunun son konusu olarak anlatıyorduk ama artık bahsetmeyeceğiz. 5 tane şirketten bahsedeceğiz:

- 1- **Adi Şirket,**
- 2- **Komandit Şirket,**
- 3- **Kolektif Şirket,**
- 4- **Anonim Şirket**
- 5- **Limited Şirket.**

Şirketleri farklı kriterlere göre ayırma tabi tutabiliriz ancak en temel ayırım şudur: Şahıs şirketleri ve Sermaye şirketleri.

Şahıs şirketlerinde isminden de anlaşılacağı üzere şahıs ön plandadır. Yani ortakların şahsı, kişiliği ön plandadır. Sermaye şirketlerinde de ortakların kişiliğinin bir önemi bulunmamakta olup sermaye ön plandadır. Adi şirket, kolektif şirket ve komandit şirket şahıs şirketi olup; anonim ve limited şirket ise sermaye şirkettir. Şahıs şirketlerinde ortaklar arasında güven ilişkisi vardır, ortakların sayısı daha azdır, ortaklar şirket borçlarından dolayı bütün malvarlıklarıyla sınırsız ve müteselsilen sorumlu iken sermaye şirketlerinde ortaklar sadece şirkete koymayı taahhüt ettikleri miktar kadar sorumludurlar. Şirket kurarken veya bir şirkete ortak olurken insanların baktığı temel husus budur. Bu yüzden Türkiye’de şahıs şirketine daha az sermaye şirketine daha fazla rastlanır. Demek ki şirketlerde ilk bilmemiz gereken husus bu; şahıs şirketi mi sermaye şirketi mi?

Biz önce şahıs şirketlerinden bahsedeceğiz sonra sermaye şirketlerinden bahsedeceğiz.

Sermaye şirketlerinden de özellikle anonim şirketin üzerinde uzun uzun duracağız. Çünkü uygulamada önemi daha fazla biraz önce bahsettiğim sınırlı sorumluluktan dolayı.

ŞAHİS ŞİRKETİ	SERMAYE ŞİRKETİ
Şahıs ön plandadır.	Sermaye ön plandadır.
-Adi şirket -Kolektif şirket -Komandit şirket	-Anonim şirket -Limited şirket
Ortaklar arasında güven ilişkisi söz konusudur.	Ortaklar arasında güven ilişkisi aranmaz.
Ortaklar şirket borçlarından dolayı tüm malvarlıklarıyla müteselsilen sorumludur.	Ortaklar şirkete koymayı taahhüt ettikleri miktar kadar sorumludur.
Ortak sayısı en az 2'dir.	Ortak sayısı en az 1'dir.
Ortaklardan herhangi birisinin ölümü, kısıtlanması, iflası şirketin dağılmasına neden olur.	Ortaklardan herhangi birisinin ölümü, kısıtlanması, iflası şirketin dağılmasını gerektirmez.
Ortakların sermaye üzerinde elbirliği halinde mülkiyeti söz konusudur. Kar veya zarara katılmada eşittirler.	Ortaklar kar veya zarara şirketteki payları oranında katılırlar.
Kişisel emek, ticari itibar sermaye olarak getirilebilir.	Kişisel emek, ticari itibar sermaye olarak getirilemez.
Rekabet yasağı tüm ortakları bağlar.	Rekabet yasağı sadece yöneticileri bağlar.

Bir başka ayrım; Hangi kanunda düzenlendiğine göre şirketler:

-Ticaret Kanununda düzenlenenler: Ticaret kanununda düzenlenen şirkete biz aynı zamanda Ticaret Şirketi de diyoruz. 4 tanedir ama bir tanesinden bahsetmeyeceğim (Sermayesi paylara bölünmüş şirket).

- Borçlar Kanunu'nda düzenlenenler: Borçlar Kanunu'nda düzenlenen şirkete ise Adi şirket diyoruz. Çünkü Adi şirket Ticaret Kanunu'nda değil Borçlar Kanunu'nda madde 620 ve devamında düzenlenmiştir. Borçlar Kanunu'nda düzenlenmesinin temel nedeni bu şirketlerin aslında bir sözleşme olmasına dayanır.

Başka bir ayrımı da şöyle yapabiliriz.

-**Tüzel kişiliği olan şirketler.** Adi şirket dışındaki tüm şirketler.

-**Tüzel kişiliği olmayan şirketler.** Tüzel kişiliği olmayan tek şirket adi şirkettir, diğer tüm şirketlerin tüzel kişiliği bulunmaktadır.

Şirketler hakkında genel bilgiler bunlardan ibarettir.

SAHİS ŞİRKETLERİ

ADİ ŞİRKET/ADİ ORTAKLIK

1.) GİRİŞ, KAVRAM, TANIM, UNSURLAR, HUKUKİ NİTELİK, ŞEKİL

Borçlar kanunu 620 ve devamında düzenlenmiştir. 620. Maddede unsurları yer alır.

Adi Ortaklık Sözleşmesi

A. Tanımı

MADDE 620- Adi ortaklık sözleşmesi, iki ya da daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşmedir.

Bir ortaklık, kanunla düzenlenmiş ortaklıkların ayırt edici niteliklerini taşııyorsa, bu

bölüm hükümlerine tabi adi ortaklık sayılır.

Kanundaki “...emeklerini ve mallarını...” ifadesinde “veya” olmalıydı bence. Bu tanımdan yola çıkarak; en az iki kişi olmalı, emek veya mal olmalı, amaç olmalı, sözleşme olmalı bir de kanun bahsetmemiş ama *affectio societatis* olmalı arkadaşlar.

- **KİŞİ UNSURU:** En az 2 kişinin olması gerekiyor. Dolayısıyla tek kişilik bir adi şirketten söz etmek mümkün değil. Yeni kanun gelinceye kadar bu unsur genel nitelikteydi. Yeni kanunla birlikte artık limited ve anonim şirketin tek kişilik olması mümkün. Adi, kolektif, komandit şirketler en az kişiyle kurulmalıdır.

Asgari sayı bu peki azami sayı var mıdır? Sadece limited şirkette böyle bir durum söz konusu. En az 1 en fazla 50 diyor. Bunun dışında hiçbir şirkette üst sınır yok. Üst sınırın kanunda belirtilmemiş olması sonsuz sayıda ortakla bu şirketin kurulacağı anlamına gelmez. Aksine adi şirkette ortaklar arasında güven ilişkisi vardır. Ortakların birbirlerini tanımaları birbirlerine güvenmeleri birbirlerine karşı sadakat duygularını beslemeleri şarttır. Anonim şirketle kıyaslayarak düşünün. Anonim şirkette şahıs ön planda olmadığından siz internetten Amerika'daki herhangi bir şirketin hissesini alabiliyorsunuz. Dolayısıyla aslında siz o şirketin ortağı oluyorsunuz. Bir anonim şirkette bir milyondan fazla ortak bulunabilir hiç sorun yok çünkü burada önemli olan şahıs değil sermayedir ortakların birbirlerini tanımaları güvenmeleri gibi bir husus söz konusu değildir. Her ortak şirket borçlarından dolayı birinci derecede sınırsız müteselsilen sorumlu olduğuna göre diğer ortağın kötü şeyler yapmadığından emin olmamız lazım. Sonuç olarak en yüksek sayı kanunda belirlenmemiş olsa da 2, 3, 4 en fazla 5 olur ama daha fazla da olmaz uygulamada.

Normal şartlarda şahıs şirketlerinin aynı zamanda gerçek kişiler olması gerekir çünkü gerçek kişiler birbirlerine güven duyarlar. O yüzden mesela en tipik şahıs şirketi olan kolektif şirkette ortakların gerçek kişilerden oluşma zorunluluğu vardır. Adi şirket buna bir istisnadır. Şahıs şirketi olmasına rağmen adi şirket ortakları hem gerçek kişiler hem tüzel kişiler olabilir. Bunun nedeni de adi şirketin en fazla uygulama alanı bulduğu konulardan birinin iş ortaklıkları oluşudur. Mesela Fransız, Japon ve Türk firmaları bir araya gelerek 3. Boğaz köprüsünü yapıyorlar. Bunların her biri büyük şirketler, tüzel kişiliğe sahipler aralarındaki ilişki ise adi şirket ilişkisi. Dolayısıyla sadece gerçek kişiler için değil tüzel kişilerin de bir araya gelerek ortaklık ilişkisi kurmasına da çok sık şahit oluyoruz. O yüzden Borçlar kanunu ortakların gerçek kişi olmaları zorunluluğunu öngörmemiştir.

Gerçek kişi olmaları halinde kural olarak bunların tam ehliyetli olmaları gerekir. Sınırlı ehliyetsizler kural olarak kanuni temsilcilerinin izniyle ortak olabilir. Fakat veli ile vasi tarafından yönetilmesi arasında fark vardır. Veli icazet verebilirken vasi bu kadar serbest bir şekilde veremez. Çünkü vasi sınırlı ehliyetsizin malvarlığı üzerinde o kadar serbestçe tasarrufla bulunamıyor. Vesayet makamı veya denetim makamının izni veya onayıyla yapabiliyor.

-SERMAYE UNSURU: Birazdan daha ayrıntılı bahsedeceğiz.

-SÖZLEŞME UNSURU: En az 2 gerçek veya tüzel kişi kendi aralarında sözleşme yaparak adi şirket kurabilirler. Bu sözleşmenin bazı özellikleri vardır; şekil konusunda, karşılıklılık konusunda, iradelerin açıklanma yönü itibariyle... Kısaca bir iki tanesinden bahsedelim.

Adi ortaklık sözleşmesi rızâî bir sözleşmedir. Ortaklar iradelerini kendi rızalarıyla açıklamalıdır.

Adi ortaklık sözleşmesi sürekli borç doğuran bir sözleşmedir. Buradaki süreklilik sürenin ön görülemeyeceği sonsuza kadar kurulacağı anlamına gelmez.

★ Adi şirket sözleşmesinde ortaklar iradelerini karşılıklı değil aynı yöne doğru açıklarlar. Normalde bir satım sözleşmesini, kira sözleşmesini düşünün taraflar iradelerini karşılıklı açıklarlar ve bu iradelere uyuşunca sözleşme kurulmuş olur. Adi şirket sözleşmesinde ise ortaklar iradelerini karşılıklı değil aynı yöne doğru açıklarlar ve bunun sonucu olarak iradelerin karşılıklı açıklandığı sözleşmeler için geçerli olan bazı durumlar burada geçerli değildir. Bunların en önemlisi karşılıklı iradelerin açıklandığı ve karşılıklı borç doğuran sözleşmelerde taraflardan birisi diğerinin borcunu yerine getirmemesi halinde sözleşmeden dönme hakkına sahiptir veya ödemezlik def'i ileri sürme hakkına sahiptir ama adi şirkette bu söz konusu değildir. Diyelim ki 3 kişi bir araya geldik adi şirket kurmak üzere bunlardan birisi 10 000 TL verdi diğeri vermedi ben o verene kadar vermiyorum diyemem çünkü iradeler karşılıklı açıklanmadı. Kuralımız bu ama şöyle bir görüş de var: eğer ortak sayısı 2 ise iradeler karşılıklı açıklanmıyor olsa bile ortaklardan biri borcunu yerine getirmezse diğer ortak ödemezlik def'i ileri sürebilir. Burada ödemezlik def'i ileri sürecektir olan ortağın borcunu daha sonra yerine getireceği kararlaştırılmamış olmalıdır. Bu görüşü benimsemeyenler de mevcut.

★ Adi şirket sözleşmesine ilişkin en temel husus şekil konusunda karşımıza çıkar. Adi şirket sözleşmesi şekle bağlı olmaksızın yapılabilir. Uygulama açısından bu çok önemlidir aynı zamanda birçok probleme de yol açar. Esasında bu kabul adi şirketin uygulama alanını genişletici niteliktedir. Çünkü şirketler hukukunu hiç bilmeyen 2 kişi bir araya geliyor örneğin İstanbul boğazında olduğu gibi çay yapıp satalım diyorlar farkında bile değiller ama aralarında adi şirket var. Çünkü para kazanmak için emek ve sermayelerini birleştiriyorlar. Bu uygulamada ticari faaliyet yapan en az 2 kişinin arasında adi şirket olmasına yol açıyor. Yol açtığı sorunlara örnek verecek olursak mesela adamla eşi büfe işletiyorlar, bir gün boşanıyorlar ve şöyle bir uyuşmazlık çıkıyor aralarında kadın diyor ki

aramızda adi şirket ilişkisi var adam da aramızda sadece iş sözleşmesi vardı diyor. Şimdi ikisi arasında büyük bir fark var. Şekil şartı olsa bu problem ortaya çıkmazdı ama şekilsizce kurulabildiği için kimin içinden ne geliyorsa o şekilde iddia ediyor. Bir başka mahkeme kararı da şöyle; kişi arkadaşından borç para istiyor o da gönderiyor, borç alan kişi bu parayla ticaret yapıyor güzel de para kazanıyor sonra araları açılıyor borç alan davada sadece borç aldığını iddia ederken borç veren bu borç değil yapacağı iş için ona sermaye sağladım bu adi şirketin ortağımı 10 000 TL koydum şu an şirketin değeri 100 000 TL dolayısıyla bunun 50 000 TL si benim. Sonuç olarak şekil şartının olmaması bir yandan yaygın olmasına bir yandan da ihtilaflar çıkmasına yol açıyor.

Adi şirket sözleşmesinin şekilsizce yapılmasına ilişkin kuralın 2 tane istisnası var: Birincisi taraflar arasında kanunen şekle bağlanmamış olan bir hususu iradî olarak şekle bağlayabilirler Borçlar Hukukundan da hatırlayacağınız gibi. Herhangi bir şekle bağlılık konusunda tarafların iradeleri uyuştuyorsa iradî şekil söz konusudur, kanun serbesti tanısa da artık taraflar bu şekle uymak zorundadır.

İkincisi-bu daha önemli- eğer adi şirkette getirilecek sermaye unsurlarının bazıları veya o sermaye unsurunun devri şekle bağlı ise o zaman bu adi şirket sözleşmesinin en azından o unsurunun söz konusu şekle bağlı olarak yapılması gerekiyor. Bu husus doktrinde tartışma konusu sadece sermaye mi o şekle bağlı olarak yapılmalı yoksa adi şirket sözleşmesinin bütünü mü şekle bağlanmalı ama genelin kabulü sadece sermaye unsurunun şekle bağlanması hususu. Örnek vererek açıklayalım. Adi şirkete sermaye olarak para, cep telefonu, gayrimenkul, marka getirilebilir. Diyelim ki ortaklardan biri gayrimenkulün mülkiyetini sermaye olarak getiriyorsa devre ilişkin şekil kuralı sermaye unsuru bakımından geçerli olacaktır.

Sakat ortaklık dediğimiz bir husus var arkadaşlar ondan da biraz bahsedelim. Ortaklar adi şirketi kurarken kanuna bazı aykırılıklar söz konusu olabilir. Mesela ortaklardan biri ehliysiz olabilir, 16 yaşındaki bir ortak velisinden onay almaksızın adi şirket kurmuş olabilir veya sermaye olarak araba getirilmiş olmasına rağmen noterde yapılma şekline uyulmamış olabilir. İşte bu şekilde kanuna uyulmadan kurulmuş ortaklıklar için “sakat ortaklık” ifadesini kullanıyoruz. Peki sakat ortaklık halinde ne olacak? Diyoruz ki eğer sözleşme dış ilişkide uygulanmaya başlandıysa 3. Kişilerle ticari ilişkiler kurumaya başlandıysa ve bu kanuna aykırılık kamu düzenine aykırılık teşkil etmiyor ise yani açıkça suç sayılmıyorsa bu durumda ortaklar seslerini çıkarmıyorsa ortaklık sakat ortaklık olarak devam edebilir. Kamu düzenine aykırılık söz konusuysa ve ortaklardan biri itiraz ediyorsa

adi şirketin sona ermesi anlamına gelir. Kumar işletme vergi kaçırmak amacıyla bir program geliştirme gibi durumlar kamu düzenine aykırı olduğundan sakat ortaklık söz konusu olur.

-MÜŞTEREK AMAÇ UNSURU: Adi şirket kurmak üzere bir araya gelen kişilerin bir ortak amacının olması gerekir ve bu amaç mutlaka ekonomik olmalıdır, kazanç elde etmek ve elde edilen bu kazancı paylaşmak söz konudur. Sosyal bir amaç adına adi şirket kuramazsınız. Şimdi amaç ve konu kavramlarını kesinlikle birbirine karıştırmıyoruz. Müşterek amaç her zaman her şirket için kazanç elde etmek olmasına karşın her adi şirketin konusu birbirinden farklıdır. Kazanç elde etmek amaçtır, restoran açarak ya da fotokopi makinesiyle bu yapmak konudur. Şu açıdan önemli konu imkânsız hâle gelirse bu adi şirketin sona ermesi anlamına gelir. Haşhaş üretip satma konusunda bir araya gelerek şirket oluşturuyorsunuz ama devlet bunu yasaklıyor. Konu yasal nedenlerle imkânsız hâle gelmiş oldu.

Şöyle bir tartışma var arkadaşlar. Adi şirket sadece geçici işler için mi kurulur yoksa sürekli işler için de kurulabilir mi? İkisi için de kurulabilir. Peki adi şirket mutlaka ticari işletme için mi kurulur yoksa esnaf işletmesi de işletebilir mi? İşletebilir.

★**-AFFECTIO SOCIETATIS UNSURU:** Adi şirket açısından ortak bir amacın olması yetmez bu ortak amaca ulaşmak için tüm ortakların aktif bir şekilde çaba göstermesi anlamına gelir. Anonim şirkette bu yok. Borsadan hisse senedimi aldım yan gelip yatabilirim ama adi şirket için böyle bir şey yapamam aktif çaba göstermem gerek. Bu unsur adi şirket ortaklarının birçok borcunun yükümlülüğünün temelini oluşturuyor mesela sadakat yükümlülüğü. Bu unsuru yerine getirmeyen ortak şirketten çıkarılabilir ya da bu unsurun olmaması şirketin haklı nedenle feshine yol açabilir.

Hukuki nitelik itibarıyla iştirak halinde mülkiyet sisteminin kabul edilmiş olması adi şirkete bir özellik katmıştır tüzel kişiliği yoktur ama tüzel kişiliğe yaklaştırılmıştır.

2.) ADİ ŞİRKETİN UYGULAMA ALANI

Adi şirketin uygulama alanı çok geniştir. Bu basit bir iş de olabilir-büfe işletmek gibi çok daha büyük bir iş de olabilir-köprü yapmak gibi. Konsorsiyum, convencer gibi farklı isimler duysak da aslında bunların hepsi birer adi şirkettir.

Adi şirket tesadüfi bir şirkettir. Kazanç elde etme amacı güdersiniz şekil serbestisi de söz konusu olduğundan bir bakmışsınız adi şirket kurmuşsunuzdur.

Bütün şirket kurallarının Borçlar kanunu madde 620 ve devamına dayanması da adi şirketin temel şirket türü olduğunu gösterir. Bir maddede şöyle diyor: “*Kolektif şirkete anonim şirkete adi şirket hükümleri uygun düştüğü ölçüde uygulanır.*” Bu itibarla hüküm olmayan durumlar için de adi şirket hükümleri uygulandığından boşluk doldurucu niteliğe sahiptir.

Türkiye’nin tarım ülkesi olduğu dikkate alındığında adi şirketin en fazla uygulandığı alanlardan biri de budur. Çünkü **Ortakçılık ve Yarıcılık sistemi** uygulanır. Hiç duydunuz mu? Birisinin tarlası var diyelim ama ekip biçecek hali olmuyor, bir başkasının da emek gösterebilmesi mümkün ama tarlası olmuyor. Tarlayı bu kişi ekip biçiyor. Ürünün yarısını kendisi alıyor yarısını da tarla sahibine veriyor. Tarım alanında bu çok kullanıyor. Burada da hep adi şirket hükümlerinin uygulanmasın söz konusu.

En önemli alanlardan bir tanesi de şu arkadaşlar. Aslında kişiler başka bir şirket türünü oluşturmak için bir araya geliyor. Fakat bu şirketin bazı esaslı noktaları mevcut değilse ortada hiçbir şirket yok diyemiyoruz adi şirket var diyoruz. Kişiler anonim şirket kurmak için bir araya gelirler ilk aşama imzaların noterce onaylanmasıdır. Bu onayla şirket kurulmaz mutlaka ticaret siciline tescil gerekir. Bu tüm ticaret şirketleri için geçerlidir. Tescil kurucu etkiye sahiptir. Tescile kadar ne tür şirket vardır? Adi şirket hükümleri uygulanır. Fakat limited ve anonim şirkette ön anonim şirket ve ön limited şirket kanunda düzenlenmiştir. Biz diğer şirketler için ortakların imzalarının noterce onaylanmasına kadar hem iç ilişkide hem dış ilişkide adi şirket hükümleri uygulanır diyoruz. İmzaların onaylandığı tarih ile Ticaret Siciline tescil aşaması arasında iç ilişkide hangi şirketi kurmaya karar vermişlerse o şirkete dair hükümler dış ilişkide adi şirket hükümleri uygulanır. Yani aşamalar var bu aşamalarda noter onayından tescile kadar olan aşamada ortakların ilişkisinde kurmak istedikleri şirket türünün hükümleri uygulanır. Tescile kadar dış ilişkide her zaman adi şirket hükümleri uygulanır diyoruz.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 28. Maddesine göre ticaret yapmak memurlar için yasaktır. Şimdi memursun ticaret yapman yasak, kardeşin var memur değil. Sermaye senden emek ondan iş yapıyorsunuz. Buna “**Gizli Ortaklık**” adını veriyoruz. Burada gizli ortak memurdur. Gizli ortak herhangi bir nedenle gözükmek istemeyen herhangi birisi de olabilir. En yaygını memur örneği. Gizli ortak ile görünen ortak arasındaki ilişki de adi şirket ilişkisidir.

Notun Devamı İçin ...

ozisikhukuknotlar ▾

72
gönderi

9.897
takipçi

2.398
takip

☆ ÖZİŞİK KIRTASIYE ☆
Hukuk Hizmeti
⚖️ **Hukuk Fakültesi Ders Notları Bilgi & Sipariş** ⚖️
💎 DM & Whatsapp 💎
🔻🔻 **Shopier Magaza Siparis Linki** 🔻🔻
🔗 shopier.com/Ozisikkirtasiye

**DERS NOTLARINI
SİPARİŞİ İÇİN
ULAŞABİLİRSİNİZ**